

IES-GEN 203 / 01.04.2024

Raport

Închidere Timișoara 2023 – Capitală Europeană a Culturii

7 - 10 decembrie 2023

„Timișoara 2023 la nesfârșit” este un program finanțat de Municipiul Timișoara, coordonat și organizat de Centrul de Proiecte Timișoara, care a marcat închiderea simbolică a Programului Timișoara 2023 - Capitală Europeană a Culturii. Închiderea Timișoara 2023 este un program compus din evenimente produse de Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara, de organizații culturale și de comunitate.

Programul cultural național „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii în anul 2023” este finanțat de către Municipiul Timișoara, Ministerul Culturii și Consiliul Județean Timiș.

Programul cultural național „Timișoara – Capitală Europeană a Culturii în anul 2023” se află sub Înaltul Patronaj al Președintelui României

„Timișoara este un oraș european. Strategia noastră prin care schimbăm comunitatea prin investiția în cultură continuă și anii viitori. 2023 este doar începutul unei călătorii în care punem în evidență cultura care respectă diversitatea pe care Timișoara o are. Este miza noastră de a arăta că atunci când investești în cultură aduci prosperitate comunității întregi. Le mulțumesc tuturor celor care fac parte din povestea de succes a Timișoarei.” — Dominic Fritz, Primarul Municipiului Timișoara

*Timișoara 2023 la nesfârșit - Concerte Piața Unirii
Foto: Adrian Anghel*

Prezentare generală și concept program

Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara este organizatorul evenimentului „Timișoara 2023 la nesfârșit”, eveniment care a marcat închiderea simbolică a Programului cultural național „Timișoara - Capitală Europeană a Culturii în anul 2023”.

Echipa curatorială, găzduită de Centrul de Proiecte Timișoara, a fost responsabilă de asigurarea coerenței artistice și coordonarea strategică a implementării Programului Cultural și de identificarea și selecția programelor artistice care au compus evenimentul de închidere a Programului Cultural național „Timișoara - Capitală Europeană a Culturii în anul 2023”.

Anul de transformare al Timișoarei s-a încheiat cu un eveniment spectaculos care s-a desfășurat între 7 și 10 decembrie 2023: Timișoara 2023 la nesfârșit. Această celebrare cu multiple fațete a urmărit să **încapsuleze bogăția și impactul călătoriei culturale întreprinse de-a lungul anului cultural 2023**.

Timișoara 2023 la nesfârșit - Concert Roisin Murphy Piața Unirii | Foto: Cătălin Anghel

Pe parcursul celor patru zile de eveniment (7 - 10 decembrie), s-au pus în valoare practicile și principiile de lucru cultivate pe parcursul întregului an cultural. Spectacolele curatoriate, discursul intelectual și actele sonore au articulat în mod colectiv principiile fundamentale care au definit identitatea culturală a Timișoarei: **reziliența, spiritul deschis și orientat spre viitor**. Această privire retrospectivă nu a fost doar o simplă privire în urmă, ci o anticipare a modului în care aceste principii vor continua să modeleze traiectoria orașului în viitor.

Conceptul curatorial s-a construit pe patru direcții strategice:

- **Explorarea a cinci locuri emblematice ale Timișoarei și ale programului cultural:** Piața Unirii, Palatul Culturii, Cinema Timiș, Cinema Victoria și MX – Muzeul de Transport Public „Corneliu Miklosi” prin evenimente culturale *tailor-made* care au pus în valoare caracteristicile acestor spații și versatilitatea lor în a găzdui evenimente culturale de tipologii diferite, de la concerte (unele în premieră în Timișoara sau în România), performance-uri la seminarii, artist talks sau conferințe, toate cu acces gratuit.
- **Re-afirmarea potențialul cultural și artistic al orașului** prin curajul de a experimenta în spații neconvenționale adoptând sau reinstituind forme inovatoare de manifestare culturală.
- **Ancorarea orașului în circuitul unor artiști internaționali din zona muzicală** ale căror comunități și public însumează peste câteva milioane de persoane din întreaga lume și care celebrează spiritul liber, creator și dinamic al orașului, oglindit prin voci feminine de actualitate atât în plan local, național cât și internațional, și cu apartenență la zone culturale și muzicale diferite, a căror activitate artistică are capacitatea de a crea un dialog cu publicul prezent.
- Dezbaterea unor teme centrale în transformarea orașului prin găzduirea titlului de Capitală Europeană a Culturii și **evidențierea unor vectori de transformare urbană generați de Programul Cultural Timișoara 2023 și explorarea modul în care aceștia pot fi integrați în politicile publice pentru anii viitori.**

*Timișoara 2023 la Nesfârșit - Gala de Închidere | Sala Mare a Teatrului Național „Mihai Eminescu”
Timișoara și a Operei Naționale Române Timișoara | Foto: Anda Ușvat*

Gala de închidere Timișoara 2023 la nesfârșit, desfășurată în Sala Mare a Teatrului Național „Mihai Eminescu” Timișoara și la Opera Națională Română Timișoara, s-a conturat ca o retrospectivă asupra evenimentelor și activităților desfășurate în cadrul Timișoara 2023 - Capitală Europeană a Culturii. Evenimentul a fost punctat de momente artistice reprezentând diversitatea programului din parcursul anului, coerența artistică fiind garantată de regizorul Bobi Pricop. O serie de narațiuni video realizate de Bobi Pricop, Iustin Șurpănelu, Christine Cizmaș, prezentate în cadrul galei, a invitat publicul într-o călătorie captivantă prin momentele semnificative ale anului cultural 2023, traversând anii de pregătire a titlului și experimentând perspectivele fiecărui operator cultural sau membru al echipei de implementare a programului cultural. Gala a reprezentat, de asemenea, o oportunitate de reflecție asupra implicării celor care au avut un rol esențial în asumarea programului la nivelul orașului și regiunii.

Încă din 2016, de la câștigarea titlului de Capitală Europeană a Culturii, Programul Cultural Timișoara 2023 a fost rodul muncii operatorilor culturali. În cadrul „Timișoara 2023 la nesfârșit”, dedicarea neabătută, pasiunea și perseverența continuă pentru realizarea programului, au fost marcate printr-un **eveniment de gală dedicat scenei**

culturale locale. Scena Cinema Timiș, a găzduit o serie de momente artistice susținute de către artiști locali recunoscuți pentru contribuția lor la scena muzicală locală, precum *West Brass Quintet - Filarmonica Banatul*, *Lucian Nagy Trio* și un cine-concert „*Revoluția nevăzută*” susținut de *Cristian Văduva - artist vizual și Petre Ionuțescu - muzician*.

Concertele din cadrul evenimentului de închidere au fost marcate printr-o celebrare a capacității creative a artistelor **Jessie J, Roisin Murphy, Katie Melua, Delia sau Emaa**. Programul din Piața Unirii, completat de trioul german Klangphonics, care produce și interpretează muzică electronică live, de un spectacol de acrobații aeriene susținut de Sonics, printre primii reprezentanți italieni în lumea teatrului aerian, dar și de o colaborare inedită între Corul pe voci egale al Liceului de Artă „Ion Vidu” Timișoara condus de Maria Gyuris și format din 50 de eleve, a demonstrat că echilibrul de gen în programarea artistică poate fi atins, întărind calitatea artistică a programului. Forța pe care o au aceste voci este esențială pentru a crea spiritul de solidaritate între diversele comunități creative, sociale și culturale. Roxana Morun și Virgil Ianțu au fost gazdele evenimentului din Piața Unirii.

*Timișoara 2023 la Nefârșit - Concert Jessie J
Piața Unirii | Foto: Cătălin Anghel*

Zona, primul festival de performance din Timișoara și unul dintre primele trei festivaluri de gen din România anilor '90, conceput și organizat în perioada 1993-2004 de curatoarea și criticul de artă Ileana Pintilie, a fost readus pe scena culturală a Timișoarei, după 30 de ani de la prima întâlnire cu publicul, cu o ediție eveniment: **ZONA &** – Program de performance și expoziție, găzduită la MX - Muzeul „Corneliu Mikloși”.

Inițiat de curatoarea și istoricul de artă Ileana Pintilie, *Festivalul Zona* a dobândit amploare în perioada de libertate care a urmat schimbării politice din 1989, evidențiind și deziluziile aduse de noua democrație într-un spațiu social și politic marcat de conflicte numeroase și reconfigurarea rapidă a categoriilor de câștigători și perdanți în primele zile ale "tranziției". Ambiția originală a festivalului a fost să stabilească contacte interregionale într-o Europă ce încerca să scape de izolarea impusă de Războiul Rece.

*Timișoara 2023 la Nesfârșit - ZONA &
MX-Muzeul Corneliu Miklosi | Foto> Petru Cojocaru*

ZONA &, curatoriati de Corina Oprea și Magda Radu și conceput în colaborare cu curatoarea și istoricul de artă Ileana Pintilie, a invitat artiști din diverse spații culturale care lucrează cu propriile lor corpuri, artiști care simt aceeași urgență și necesitate vitală de a articula întrebări fundamentale prin acest instrument expresiv, întrebări care tulbură comunitățile umane pretutindeni. Performance-ul, ca gen artistic, funcționează și ca mod de rezistență prin care corpul dobândește libertate împotriva presiunilor disciplinare ale construcției sociale și limitelor cunoașterii, formulând noi propuneri, ficțiuni și utopii eliberatoare. Programul evenimentului a inclus un program intensiv de performance-uri (8-9 decembrie 2023) susținute de SERAFINE1369, ILYICH (Anton Kats), Elvisey Piscică, Quarto (Anna Mesquita & Leandro Zappala), Manuel Pelmuș în colaborare cu Anton Skaaning Thomsen și o expoziție (8-20 decembrie 2023) cu lucrări de: Alexandru Antik, József Bartha, Sándor Bartha, Ștefan Bertalan, Rudolf Bone, Geta Brătescu, Nenad Dančuo, Oskar Dawicki, Biljana Klarić Klara & Nataša Teofilović, Suzana Fântânariu, Ion Grigorescu, Karen Kipphoff, André Stitt & Roddy Hunter, Dan Perjovschi, Lia Perjovschi, Eugenia Pop, Ütő Gusztáv & Kónya Réka, Artur Tajber, Sorin Vreme.

La Cinema Victoria, publicul a fost invitat la o sesiune de discuții și reflecții asupra transformării orașului prin programul de capitală europeană a culturii, în cadrul seminarului internațional **VECTOR TM.Cultura ca practică urbană (VECTOR TM)**. Timp de două zile, la Cinema Victoria, 23 vorbitori din 7 țări au dezbătut, împreună cu comunitatea locală, în ce fel practicile culturale generate de experiența Timișoarei de Capitală Europeană a Culturii pot fi susținute pentru a conduce la transformări profunde în societate și la nivelul orașului. Seminarul a adus publicul timișorean în dialog cu arhitecți, curatori, operatori culturali, creatori de politici publice și de strategii urbane, consultanți și decidenți din administrația publică.

Timișoara 2023 la Nesfârșit - Seminar Internațional VECTOR TM Cultura ca Practică Urbană
Foto: Ascendis

Întrebarea centrală la care s-au căutat răspunsuri a fost: **care sunt vectorii de transformare urbană generați de Programul Timișoara 2023 și cum pot fi ei integrați în agenda publică pentru anii următori?** Invitați precum Jorge Bonito Santos – șef al Departamentului de Intervenții în Spațiul Public în cadrul Primăriei orașului Lisabona, Eugen Pănescu – delegat al României în Consiliul Arhitecților din Europa, Ivan Blasi – arhitect și director de programe al Fundației Mies van der Rohe din Barcelona sau Maria Charneco Llanos - MAIO Architects au fost doar o parte dintre vorbitorii prezenți la eveniment. *VECTOR TM* a arătat modul în care cultura și arta sunt instrumente foarte puternice în procesul de creștere continuă a orașului, scoțând la lumină noi dimensiuni care nu au fost luate în considerare până acum. Timișoara a dat dovadă de curaj, încredere și asumarea de riscuri pentru a crea, sub presiunea timpului, un sistem organizat de sprijin pentru producția și consumul cultural, cu un impact deja vizibil asupra dezvoltării urbane. Seminarul Vector TM a pus în lumina reflectoarelor acest sistem complex, cu intenția de a crește gradul de conștientizare a avantajelor pe care le deține orașul și de a le valorifica prin acțiuni susținute de voința politică de a menține acest impuls.

Comunicare

Evenimentul *Timișoara 2023 la Nesfârșit* a beneficiat de o amplă campanie de comunicare și promovare care a inclus toate canalele din ecosistemul propriu de comunicare al Centrului de Proiecte (site, Facebook, Instagram, YouTube, LinkedIn) dar și o serie de canale, mijloace și instrumente de comunicare precum: OOH (local și național - evenimentul a fost promovat outdoor atât în Timișoara, dar și în București, Sibiu, Iași etc), promovare radio, promovare online, comunicare cu presa etc.

Pentru eveniment a fost creat un subsite (*landing page*) bilingv (română - engleză) dedicat (continua.timisoara2023.eu / neverending.timisoara2023.eu) dezvoltat, populat și gestionat de către echipa Centrului de Proiecte și găzduit pe domeniul timisoara2023.eu, gestionat de către Asociației Timișoara 2023 – Capitală Europeană a Culturii. Pentru o eficiență crescută, strategia și tacticile de comunicare corespondente evenimentului de închidere au fost complementate în coordonare și sincronizare cu echipa asociației.

Timișoara 2023 la Nesfârșit a avut parte de o identitate vizuală complexă și distinctă, creată și dezvoltată de către furnizorii contractați de către Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara. Această identitate vizuală, derivată din identitatea generală a programului Timișoara 2023, a fost tradusă într-o suită de materiale de promovare destinate mediului digital și suporturilor digitale (grafică, filme de prezentare, animații), cât și în materiale de promovare sau elemente de signalistică (afișe, pliante dedicate programului de evenimente, pliante dedicate evenimentelor individuale din cadrul programului oficial, cărți poștale, autocolante, bannere, mesh-uri, insigne, sacoșe și alte materiale).

Centrul de presă gestionat în coordonare cu echipa Asociației Timișoara 2023 – Capitală Europeană a Culturii a funcționat timp de cinci zile și a acreditat **156 de jurnaliști din presa locală, națională și internațională**. Conform monitorizării de presă MediaTrust, în perioada de proximitate a evenimentului *Timișoara 2023 la Nesfârșit*, respectiv 16 noiembrie -31 decembrie 2023, în media și social media națională au fost **5362 mențiuni ale programului Timișoara 2023 – Capitală Europeană a Culturii**, cu o audiență cumulată de **45.241.817 de persoane**. **Echivalentul de publicitate al acestor apariții (AVE) este de 14,896,105 lei (2.979. 221 euro)**.

În ceea ce privește campaniile de promovare online, evenimentul a beneficiat de o campanie de promovare online *Google Ads Display* și *Meta Ads* (atât *Facebook*, cât și *Instagram*).

Conform raportului companiei specializate Mavericks, care s-a ocupat de implementarea campaniilor digitale, am obținut un total de **10.000.000 de afișări** ale tuturor campaniilor desfășurate într-un interval de aproximativ cinci săptămâni. De asemenea, am redirecționat din campanii 115 mii click-uri, obținând astfel o **rată de click medie de 1.13%**, peste media de referință de 1% a unor platforme. Tot din campanii am obținut un număr de peste **2.700.000 views** și **90.000 engagements**.

Conform statisticilor de trafic oferite de platforma Fathom Analytics, site-ul dedicat bilingv continua.timisoara2023.eu a fost vizitat, în perioada de proximitate 8 noiembrie – 18 decembrie 2023, de peste **148.800 de vizitatori unici**, însumând peste **281.600 vizite**. În afară de România, țările cele mai interesate de conținutul site-ului au fost: Statele Unite ale Americii, Germania, Franța și Serbia.

Cele mai populare subiecte legate de Timișoara 2023 la Nesfârșit **în social media**, pe pagina de Facebook (FB):

Postare	Reach Facebook	Reacții Facebook
Teaser Video Ceremonia de Gală Timișoara 2023 la Nesfârșit	84,837	182
Anunț Ceremonia de Gală	44,249	431
Video-narațiuni Timișoara 2023	32,484	124
Anunț public participant	30,327	235
Video-narațiune Timișoara 2023 la nesfârșit”: Cultura are un public nou	19,995	81
Video-narațiune „Timișoara 2023 la nesfârșit”: Amprenta Capitalei Culturale	11,724	44
Imagini de la concertele din Piața Unirii - sâmbătă 9 dec.	7,110	212

În perioada extinsă 15 noiembrie 2023 – 15 ianuarie 2024, în care comunicarea a fost centrată în jurul evenimentului *Timișoara 2023 la Nesfârșit*, paginile de Facebook și Instagram Timișoara 2023 au avut un reach de **1,944,437 persoane**.

Evenimentul de închidere „Timișoara 2023 la nesfârșit” organizat de Centrul de Proiecte al Municipiului Timișoara a fost reflectat, conform unui raport de monitorizare de presă realizat de MediaTrust, de cele mai importante mass-media centrale românești:

Sursa și data și ora apariției	Titlu	Audiență
Pro TV, 08.12.23 19:30:55	Timișoara încheie un an spectaculos MP4	1.696.000
Pro TV, 10.12.23 09:12:30	Jessie J, spectacol la Timișoara MP4	986 000

Antena 1, 10.12.23 19:31:34	Jessie J a făcut show la Timișoara MP4	928 000
Pro TV, 09.12.23 08:15:30	Timișoara încheie un an spectaculos MP4	858.000
Antena 1, 08.12.23 17:34:54	Timișoara trage cortina MP4	634.000

centruldeproiecte.ro
contact@centruldeproiecte.ro
+40787.287.100

România TV, 10.12.23 16:33:19	Jessie J a făcut spectacol la Timșoara MP4	591.000
Pro TV, 10.12.23 07:15:55	Jessie J, spectacol la Timișoara MP4	477.000
România TV, 10.12.23 12:31:25	Jessie J a făcut spectacol la Timșoara MP4	420.000

Prima TV, 09.12.23 18:17:05	Timișoara, Capitală Europeană a Culturii, la final MP4	320.000
România TV, 10.12.23 10:21:10	Jessie J a făcut spectacol la Timșoara MP4	240.000
TVR 1, 09.12.23 20:43:23	Weekend plin de concerte și spectacole la Timișoara MP4	175.000
TVR 2, 08.12.23 18:32:19	Ultimele concerte și spectacole, în acest weekend MP4	172.000
Digi 24, 08.12.23 17:13:58	Timișoara, Capitală Europeană a Culturii 2023 MP4	146.000

centruldeproiecte.ro
contact@centruldeproiecte.ro
+40787.287.100

Realitatea Plus, 10.12.23 18:33:50	Jessie J, spectacol incendiar la Timișoara MP4	100.000
Digi 24, 08.12.23 19:59:01	Ediție specială MP4	94.000
TVR 1, 08.12.23 20:44:17	Ultimele concerte și spectacole, în acest weekend MP4	89.000

Realitatea Plus, 10.12.23 13:38:03	Jessie J, spectacol incendiar la Timișoara MP4	88.000
TVR Info, 08.12.23 11:18:02	Timișoara la nesfârșit MP4	75.000
TVR 1, 08.12.23 14:25:08	"Timișoara la nesfârșit" MP4	72.000
Realitatea Plus, 10.12.23 12:41:42	Jessie J, spectacol incendiar la Timișoara MP4	71.000
Realitatea Plus, 10.12.23 20:47:52	Jessie J, spectacol incendiar la Timișoara MP4	65.000
Realitatea Plus, 10.12.23 16:32:22	Jessie J, spectacol incendiar la Timișoara MP4	63.000

centruldeproiecte.ro
contact@centruldeproiecte.ro
+40787.287.100

TVR 1, 09.12.23 14:13:04	Seară spectaculoasă Timișoara 2023, la final MP4	56.000
TVR 2, 09.12.23 18:41:08	Weekend plin de concerte și spectacole la Timișoara MP4	54.000
TVR 1, 08.12.23 08:28:33	Timișoara la nesfârșit MP4	38.000
TVR 2, 08.12.23 12:24:16	"Timișoara la nesfârșit" MP4	28.000
TVR Info, 08.12.23 10:13:02	Timișoara la nesfârșit MP4	21.000
România Actualități, 08.12.23 07:15:03	2023, un an special pentru Timișoara WAV	368.000

România Actualități, 08.12.23 18:08:24	Timișoara, Capitală Europeană a Culturii 2023 WAV	368.000
România Actualități, 08.12.23 13:14:54	Timișoara la nesfârșit WAV	279.000
România Actualități, 08.12.23 22:04:57	Timișoara încheie un an spectaculos WAV	279.000
Magic FM, 08.12.23 07:02:35	Transport gratuit în Timișoara WAV	189.000

România Actualități, 10.12.23 00:02:46	Timișoara încheie un an spectaculos WAV	167.000
România Actualități, 09.12.23 18:03:51	Timișoara încheie un an spectaculos WAV	167.000
România Actualități, 09.12.23 13:08:07	Timișoara încheie un an spectaculos WAV	167.000
Radio Guerrilla, 08.12.23 17:02:35	"Timișoara la nesfârșit" WAV	18.000
Radio Guerrilla, 08.12.23 16:02:37	"Timișoara la nesfârșit" WAV	18.000
București FM, 08.12.23 10:01:56	2023, un an special pentru Timișoara WAV	12.000
Nine o'Clock, 11.12.23	Timișoara officially ends exercising title of European Capital of Culture PDF	10.500

Buget

Cheltuieli	RON	EURO	%
Artiști	5.251.505	1.050.301	53.5%
Producție generală	3.070.726	614.145	31.5%
Producție expoziții	372.129	74.426	
Producție spectacole	1,956,640	391,328	
Producție seminar internațional	391,328	60,730	
Alte costuri producție (închiriere spații, servicii arhitectura, pază, curățenie, etc.)	175,545	35,109	
Alte costuri (UCMR, programe mediere, asigurări)	262,76	52,553	
Comunicare și promovare	991,216	198,243	10%
Recepții (oficiale, vernisaje, spectacole, concerte)	250,300	50,060	2.5%
Cazare, masă și transport (artiști, invitați alte CEaC)	203,209	40,642	2.5%
Total	9,766,955	1,953,391	100%

Incluziune și accesibilizare

Timișoara 2023 la nesfârșit. Călătoria continuă (7-10 decembrie) a confirmat din nou importanța organizării unui eveniment incluziv, care să asigure accesul pentru întreaga comunitate și să deschidă spații de întâlnire și de învățare între operatorii culturali și public cu abilități și experiențe de viață diverse.

În organizarea evenimentului, s-au menținut practicile de accesibilizare impuse odată cu organizarea evenimentului de Deschidere Timișoara 2023, și astfel, în spațiul din fața scenei a fost instalat un podium metalic dotat cu bare de sprijin și o rampă care facilitează vizibilitatea scenei pentru persoanele care folosesc fotoliu rulant precum și un spațiu de siguranță pentru persoane cu alte tipuri de dizabilități.

*Timișoara 2023 la Nesfârșit - Concert Katie Melua
Piața Unirii | Foto: Ovidiu Constantin*

Persoanele cu deficiențe de auz din public au beneficiat de interpretarea artistică a concertelor din Piața Unirii, în limbajul semnelor române. Lavinia Chițu și Denis Blidariu au urcat pe scenă alături de Jessie J, Róisín Murphy, Katie Melua, Delia și EMAA, au tradus versurile și au redat ritmul muzicii, astfel încât persoanele cu deficiențe de auz să se poată bucura de un spectacol memorabil care a trecut orice barieră.

*Timișoara 2023 la Nesfârșit
Piața Unirii | Foto: Cornel Putan*

„Timișoara 2023 la nesfârșit” a reușit să aducă împreună întreaga comunitate, timp de patru zile, în spiritul celebrării unui moment istoric din viața orașului: închiderea simbolică a Programului „Timișoara 2023 Capitală Europeană a Culturii”. Cele peste 100 de evenimente incluse în programul oficial „Timișoara 2023 la nesfârșit”, concertele - unele dintre ele în premieră nu doar în Timișoara, dar și în România, cu artiști internaționali precum Katie Melua, Róisín Murphy, Jessie J, Klangphonics au pus Timișoara pe harta culturală a Europei. Mai mult de 115.000 de spectatori au participat la evenimentele din cadrul „Timișoara 2023 la nesfârșit” evidențiind forța unică pe care cultura o are în a aduce împreună comunitatea.